8. maí 2025

Rökstuðningur fyrir nafnabreytingu Náttúrufræðistofu Kópavogs

Starfsemi Náttúrufræðistofu Kópavogs hefur verið endurmótuð og áherslur safnsins breyst mikið frá endurmótun og opnun nýrrar grunnsýningar vorið 2024. Safnið leggur mikla áherslu á fræðslu og miðlun í nýrri starfsemi með það að marki að stuðla að náttúrulæsi og vekja áhuga og skilning á umhverfi okkar. Með breytingunum er lögð áhersla á að vinna faglegt starf sem viðurkennt safn með skráningu, umsjón og rannsóknum á safneign sinni og sýningarhaldi sem miðlar safneigninni og náttúrunni á skapandi hátt. Breytt starfsemi og áherslur kalla á að heiti safnsins sé endurskoðað. Felur heitið Náttúrufræðistofa Kópavogs ekki nægilega skýr skilaboð og tengingar við raunverulega starfsemi safnsins heldur miðlar frekar fyrri áherslum safnsins þar sem rannsóknarstarf á vatnalífríki var í forgrunni.

Þarfagreining var unnin af hálfu starfsfólks Náttúrufræðistofu: Brynja Sveinsdóttur forstöðumanni, Cecilie Gaihede verkefnastjóra safneigna, Huldu Margréti Birkisdóttur verkefnastjóra fræðslu og Sævari Helga Bragasyni sérfræðingi auk ráðgjafanefndar safnsins: Jóhannesi Bjarka Urbancic líffræðingi og Snæbirni Guðmundssyni jarðfræðingi. Megináherslur og sérstaða safnsins voru greind til að unnt væri að finna heiti á safnið sem fellur vel að starfsemi og stefnu safnsins.

Megináherslur safnsins

1. Miðlun á náttúrunni á mannamála

Safnið vinnur metnaðarfullt fræðslu og miðlunarstarf þar sem börn og fullorðnir geta kynnst náttúru, vísindum og umhverfismálum á opinn og aðgengilegan hátt. Fræðslustarfið hefur það að marki að efla náttúrulæsi og vekja skilning og væntumþykju fyrir umhverfi okkar. Með aðgengilegri fræðslu er unnt að skapa vitneskju um að náttúran er alltumlykjandi og maðurinn sé hluti náttúrunnar frekar en andstæða hennar.

2. Vekja áhuga og forvitni

Safnið vinnur að því að vekja áhuga og forvitni gesta á náttúrunni. Með sýningum og fræðslustarfi vinnur safnið að því að hvetja gesti til að nálgast umfjöllunarefnin á opinn hátt, vekja áhuga á umfjöllunarefnum í gegnum skapandi viðmót og styðja við túlkun og merkingarsköpun undir handleiðslu sérfræðinga.

3. Miðlun á breiðum grundvelli

Safnið vinnur að því að stuðla að náttúrulæsi á eins breiðum grundvelli og hægt er, þar sem ekki er einskorðað við ákveðin fög og umfjöllunarefni heldur lögð áhersla á að opna fyrir ólíkar tengingar og óvænt sjónarhorn, þar á meðal samspil náttúruvísinda við skapandi greinar.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 10.11 2026

Sérstaða safnsins

1. Fræðslustarf og miðlun

Sérstaða safnsins er metnaðarfullt fræðslustarf til barna og fullorðinna. Safnið leggur mikla áherslu á að vera vettvangur til að fræðast og öðlast skilning og væntumþykju fyrir náttúrunni.

2. Aðgengileiki

Safnið er aðgengilegt á marga ólíka vegu. Safnið er staðsett í þéttbýli og í kjarna bæjarfélagsins sem verður til þess að auðvelt er að sækja safnið heim. Safnið er frítt öllum gestum sem eykur á aðgengileika þess. Safnið vinnur einnig alla texta og nálgun í miðlun á þann hátt að vísindalegri þekkingu og fræðslu um náttúruna er miðlað á aðgengilegan hátt.

3. Samlegð

Staðsetning safnsins í kjarna menningarhúsa í miðbæ Kópavogs og sú samlegð sem er milli menningarstofnananna er ein sérstaða safnsins. Sambýli safnsins með Bókasafni Kópavogs verður til þess að gestir bókasafnsins slæðast einnig í safnið sem verður til þess að þau fá óvænt að fræðast um náttúruna og kynnast starfsemi safnsins.

Tillögur að heitum greind

Tvö heiti hafa verið skoðið til þaula sem nýtt heiti safnsins: Náttúruvísindasafn Kópavogs og Náttúrusafn Kópavogs.

Heitin tvö voru greint út frá megináherslum og sérstöðu safnsins.

Náttúruvísindasafn Kópavogs

Kostir

1. Heiti sem vísar í fræðin sem safnið sprettur upp úr.
2. Heitið vísar í heim vísindanna sem er heillandi fyrir börn.

Ókostir

1. Heitið er alvarlegt heiti fyrir smátt safn með aðgengilega nálgun.
2. Heitið er langt sem verður til þess að börn eiga erfiðara með að segja það og erfiðara er að kynna það.
3. Heiti sem er samsett úr þremur orðum getur orðið til að það festist illa og verði ruglað saman við önnur söfn og stofnanir með sambærileg samsett heiti á við Náttúruminjasafn Íslands og Náttúrufræðistofnun Íslands.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 10.11.2026

8. maí 2025

Náttúrusafn Kópavogs

Kostir

1. Heitið ber með sér framtíðarhugsun þar sem ekki er lögð áhersla á að hólfa þekkingu okkar í ólíka hluta heldur hugsa heildstætt um náttúruna.
2. Heitið er opið og getur falið í sér ólíka túlkun og skilning á náttúrunni.
3. Heitið vísar ekki aðeins til fræða og vísinda heldur inniheldur einnig vísanir í víðara samhengi, svo sem menninguna í kringum lífríki.
4. Heitið er þjált og þægilegt í notkun, sérstaklega fyrir yngri gesti safnsins.
5. Safnið er gjarnan kallað Náttúrusafn í daglegu tali af gestum safnsins.

Ókostir

- Engir

Rætt hvort heitið sé of opið til að það fangi starfsemi safnsins en niðurstaðan var sú að starfsemi safnsins sé að miðla náttúrunni á opinn og aðgengilegan hátt og mikilvægt að heiti safnsins styðji við þá áherslu. Til að auka enn frekar að heitið sé skiljanlegt og ekki of opið voru ræddir möguleikar á að hafa undirtitla og setningar sem lýsa ólíkum áherslum. Dæmi um undirtitla sem væri unnt að nota í kynningarmálum: Undraveröld í alfaraleið; Stjörnur og líf og allt þar á milli; Allt stærra en atóm; Við erum náttúran.

<u>Niðurstaða</u>

Niðurstaða starfsteymis og ráðgjafanefndar safnsins er að heitið **Náttúrusafn Kópavogs** falli best að starfsemi safnsins, styðji við þá aðgengilegu og opnu nálgun sem safnið vinnur að, er þjált og gott í notkun og veki áhuga og ólíkar tengingar við náttúruna.

Brynja Sveinsdóttir

Brynja Sveinsdóttir

Forstöðumaður Náttúrufræðistofu Kópavogs

Skjal sótt af '0000000000' dags: 10.11 2026